seile elanikele. See savi on nähtavasti Toljase moreenkuhjatisest välja uhetud ja lõuna pool mõnes seisvas veekogus uuesti settinud.

Rändkive on rohkesti üle kihelkonna, neist iseäranis rikkad on Toljase mäed. Toljase küla Loovere talu maa peal on suur rändrahn, 9.5 m ümber mööta, mida nimetatakse Kalevipoja räpsukiviks. Kivile on rist peale raiutud. Kõige suurem rändkivi kihelkonnas on aga Sookalduse küla heinamaal, Hiiglase-Sookalduse maanteest umbes 500 m edelas. See kivi on 10.3 m pikk, 7.0 m lai ja 3.8 m kõrge.

Veed. Vetest pööravad oma peale tähelepanu kõige pealt järved, kuna voolavad veed on kõrvalisema maastikulise tähtsusega. Suuremad järved moodustavad kaks iserühma — kihelkonna läänepiiril ja keskosas. Esimesse kuuluvad loode-kagu sihis piklikud, voorte vahele suletud Kaiavere ja Elistvere (ehk Kuru-) järv, kuna teises rühmas on enam ebamäärase kujuga ja laiades lamedais liudlohkudes asuvad Saare, Jõemõisa ja Kaiu järv, milledele seltsivad vähemad — Mäda, Lutika, Ristimuru ja Särgjärv. Kolmas väikejärvede rühm on veel kihelkonna põhjapoolses osas, Ruskavere küla kohal (Eeresi ja Ruskavere järv).

Kaiavere järv asub kihelkonna läänepiiri lähedal, Kaiavere ja Kõrenduse voore vahel ja kujutab enesest 3.7 km pikkust, keskmiselt 0.8 km laiust ja 2.43 km^2 pindalaga piklikku veekogu. Järve piiravad edelast ja lõunast Kaiavere suur- ja väikevoor, ja see kallas on järsk, kuna põhja- ja kirdepoolne kallas on madal ja ümbritsetud soisist heinamaist. Järve sügavus on võrdlemisi väike, keskmiselt 4—5 m. Põhi on osalt kõva, osalt mudane. Edelapoolses otsas suubub järve Palamuse kihelkonna piiridest tulev Amme jõgi. Selle jätkuks peetakse veesoont, mis ühendab Kaiavere järve kagu pool asuva Elistvere järvega. Läänest saab Kaiavere järv juurdevoolu Kõlajõe näol, mis saab alguse samanimelises ürgorus Palamuse ja Maarja-Magdaleena piiril, Nolgu küla all, jookseb suurema osa oma ulatusest Vaidavere ja Kõrenduse voore vahelises lohus ning pöördub siis järsku edelasse, Kaiavere järve poole, lõigates läbi Kõrenduse voore.

Samuti voortest ümbritsetud on ka otse Maarja-Magdaleena ja Äksi vahelisel piiril asuv Elistvere ehk Kurujärv. Laiem madal ala piirab järve ainult kagupoolsest otsast, kust voolab välja Amme jõgi. Mujal on kaldad kõrgemad. Kaiavere järvest tulev Amme jõgi toob Elistvere järve värskemat vett, kuid selle peale vaatamata on järvevee hapnikusisaldus väga vähene (järve keskel 2 m sügavuses ainult 0.9 sm^3 liitri vee peale).

Elistvere järve kagupoolsest otsast voolab välja Amme jõgi, mis jookseb esiti kagusihis Igavere ja Jõusa voorte vahel kuni Altnuka külani, kus ta teeb järsku looga ümber Jõusa voore kagupoolse otsa, jookseb mõned km endises sihis ja pöördub siis kihelkonna lõunapiiril pikkamööda edelasse Emajõe poole. Jõe pikkus Maarja-Magdaleena kihelkonna piirides on 15 km, jõesängi laius ei ulatu üle 4—5 m. Sellel ulatusel on Amme jõel ainult üks veski, nimelt Kuu-